

Vezilo

beti
tekstilna industrija, p.o.
preja
pletiva
trikotna oblačila
1330 metlika, kvartala 2

GLASILO DELAVCEV BETI

beti
metlika

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

68000 NOVO MESTO

NAMESTO UVODNIKA:

Nikoli ni vsem vse prav.

Vsak človek je enkraten in neponovljiv. Niti dva človeka ne mislita enako. Zato sploh ni čudno, da je med nami toliko nesporazumov, nerazumevanja in sporov. Poleg tega pa je »človeška pamet« edina stvar, ki je na tem svetu pravično razdeljena. Vsak je zadovoljen s svojo.

Ni moj namen, da bi v uvodniku prve številke letošnjega Vezila pisal o pameti, o nesporazumih in nerazumevanjih. Moj namen je nekaj drugega. Želim nekaj napisati o novih zidavah in prezidavah v metliški Beti.

Saj ste ugotovili, kaj mislim? V mislih imam nove separeje, ki so izgrajeni ob menzi. Namenjeni so sprejemanju in razgovorom s poslovnimi partnerji. Povzročili pa so, že od začetka gradnje, veliko razburjenja med vsemi nami. Kaj je to potrebno? V časih, ko se komaj skrpa denar za plače, ko pošiljamo ljudi domov, da čakajo na delo, si privoščimo drage investicije. Priznam, da tudi sam večkrat kritizersko gledam do najrazličnejših zidav, prezidav in dozidav, ki jih spremljamo verjetno vsi, ki hodimo vsakodnevno v Beti. Mogoče imamo včasih prav v svojih kritikah, vendar pa se verjetno ne bomo nikoli otresli zlobnosti, ki spremlja naša razmišljanja o kakršnih koli spremembah. Pa vendar, ob izgradnji separejev se potrudimo, da bi razmišljali tudi drugače – pozitivno do novih prostorov. Mar nismo vedno tulili in se jezili, ko smo videli naše »šefe« ko so s svojimi poslovnimi partnerji »kampirali« v vseh mogočih gostinskih lokalih Bele krajine in sosednje Hrvaške? Če bo teh »kampiranj« manj, bo tudi investicija izgradnje novih separejev dobila opravičilo. Nekateri naši ljudje so sprejemali svoje stranke kar v menzi. Sedaj pa si naj vsak od nas predstavlja, da ga obišče prijatelj, ki ga dolgo ni videl, da pride k njemu žena, otrok, oče ali mati ali pa navsezadnje tudi miličnik in vsi bi hoteli s teboj nujen razgovor. Kako bi se počutili, če bi te razgovore opravljali v menzi?

Trditev, da so težki časi in da je izgradnja separejev draga investicija, je točna. Vendar pa, kljub težkim časom, bodo vedno obstajali poslovni odnosi, odnosi med strankami. Od poslovnih odnosov pa je odvisen tudi kruh »šefov«, delavke v konfekciji, delavca v barvarni. Na dobre odnose pa vpliva tudi okolje pa naj se za nekoga to še kako smešno sliši. Sicer pa, kdo je že navezal dobre odnose, lahko tudi poslovne odnose, na primer na stranišču ali na železniški postaji.

Pa še nekaj. Govori se, da so novi separeji stali Beti 600.000 din. Resnica je trikrat nižja. Točneje 215.000 din. V to ceno je všteta tudi zidava in oprema pisarn kjer je sedaj blagajna in šoferji.

Mnoge motijo tudi rože v separejih. Mogoče bi želeli videti v lončkih mesojede rastline.

Mene osebno moti lak na lesenih delih separejev in slika v zadnjem separeju. Pa tudi akvarij s tropskimi ribicami bi se imenitno podal.

Glavni urednik

beti
metlika

beti

OBVEZNO PREBERITE

501994/613

Novi sistem davkov in prispevkov v letu 1991 v Sloveniji

V Uradnem listu Republike Slovenije št. 48/90, ki je izšel 31. decembra 1990, je objavljen več zakonov, ki spreminjajo davčni sistem v Sloveniji: Zakon o financiranju javne porabe, Zakon o dohodnini, Zakon o davku od dobička pravnih oseb, Zakon o davkih na izplačane osebne dohodke, Zakon o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje.

Davke in prispevke plačujejo delavec oz. fizična oseba in pravna oseba in sicer tako:

- 1) 22,7 % prispevkov
- 2) 0,62 % občinski prispevek iz OD za zdravstveno varstvo (stopnje so po občinah različne). Ta prispevek velja samo za leto 1991.
- 3) dohodnina

Pravna oseba

- 4) 22,7 % prispevkov
- 5) 12 % davek na plačilno listo

Oglejmo si posamezne prispevke in davke bolj podrobno:

1. V letošnjem letu bomo prispevek v stopnji 22,7 % plačevali tako delavci iz brutto OD kot pravna oseba 22,7 % na brutto OD. Ta prispevek bo namenjen za:

- 14,4 % – prispevek iz OD za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (SPIZ),
- 6,6 % – republiški prispevek iz OD za zdravstveno varstvo,
- 1,7 % – republiški prispevek iz OD za zaposlovanje.

Ti prispevki se plačujejo po sedežu poslovne enote, torej se plačujejo od vseh osebnih dohodkov, ki so jih zaposleni dobili v Sloveniji, ne glede če ti zaposleni živijo v republiki Sloveniji ali v kateri drugi republiki. Osnova za ta prispevek je brutto OD.

2. Občinski prispevek za zdravstveno varstvo je uveden samo za leto 1991 in sicer se o višini stopnje za ta prispevek odločajo posamezne občinske skupščine same. Najvišja stopnja, ki je bila dovoljena, je bila 0,66 %. V Metliki velja za ta prispevek stopnja 0,62 %, plačuje pa se ta prispevek po sedežu izplačevalcev oz. poslovne enote, kar pomeni, da bodo vsi, ki delajo v Metliki, plačevali prispevek po 0,62 v Metliki, čeprav morda stanujejo v Črnomlju. Osnova za ta prispevek je brutto OD.

3. Dohodnina je davek, ki je nekaj novega v davčnem sistemu in najbolj zanimiva za posameznika. Zakon o dohodnini predpisuje v 2. členu, da so viri dohodnine naslednji:

- osebni prejemki,
- dohodki iz dejavnosti,
- dohodki iz kapitala,
- dohodki iz premoženja,
- dohodki iz premoženjskih pravic.

Za zaposlene bo verjetno največji znesek dohodnine predstavljal davek na osebne prejemke. Dohodnina je davek, ki se dokončno poračuna konec leta, med letom pa plačujemo akontacijo. Akontacija za dohodnino od osebnih prejemkov bo nakazovala pravna oseba v kateri je delavec zaposlen. Osnova za dohodnino je osebni dohodek, ki pa se zmanjša za 10 % če zavezanec vzdržuje enega družinskega člana oz. 15 % če vzdržuje več družinskih članov. Zakonca se morata dogovoriti, kdo bo uveljavljal to olajšavo. Lahko pa na koncu leta, pri poročanju dohodnine, to odločitev spremenita, če je za njun izračun obveznosti za plačilo dohodnine to bolj ugodno.

V 15. členu zakona o dohodnini je predpisano koliko plačamo akontacije za dohodnino:

Če znaša osnova povprečnega mesečnega osebnega dohodka predpreteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji

znaša davek – akontacija

Nad	do	80 %	120 %
80 %	160 %	80 % povp. OD 12 % + 22 % nad 80 % povp. OD	
160 %	240 %	80 % povp. OD 34 % + 25 % nad 160 % povp. OD	
240 %		80 % povp. OD 59 % + 30 % nad 240 % povp. OD	

Predpisana lestvica postavlja progresivno obdavčitev do določenega zneska OD. (Obdavčen z 12 %) Za višji OD pa z večjim procentom.

Ob proračunu dohodnine konec leta se osnova za dohodnino zmanjša in sicer za:

- znesek sredstev vloženih v nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev,
- znesek sredstev porabljenih za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja,
- znesek sredstev vloženih v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov ter v zdravljenje in rehabilitacijo v zdravstvenih zavodih,
- znesek sredstev, s katerimi udeleženci izobraževanja ob delu plačujejo storitve šolskim zavodom za pridobitev katerekoli stopnje izobrazbe,
- znesek sredstev za nakup knjig in učnih pripomočkov s področja umetnosti, znanosti, kulture, izobraževanja, vzgoje, športa, nepremičnine znanstvene ali zgodovinske vrednosti in umetniških del,
- plačane prostovoljne denarne prispevke za humanitarne, kulturne, znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene,
- plačane zneske samoprispevka.

Za plačila v te namene moramo torej shranjevati potrdila, da bomo lahko konec leta uveljavili olajšave pri poročanju dohodnine. Dohodnino plačamo po domicilih. Torej v tisto občino, kjer delavec stanuje. Če pa ima stalno bivališče v drugi republiki, osebni dohodek pa pridobiva v Sloveniji, plača dohodnino v tisto občino, kjer je sedež podjetja.

4. Prispevke 22,7, ki bremenijo dohodek delodajalca se izračunava od brutto OD po istih stopnjah kot prispevke, ki bremenijo zaposlene. Nakažemo ga od vseh OD izplačanih na Slovenskem.

5. Davek na plačilno listo prav tako bremenijo dohodek delodajalca. Osnova je brutto OD in se nakaže od vseh OD izplačanih na Slovenskem.

Vse našete prispevke in davke obračuna in nakaže pravna oseba. Osnova za vse prispevke in davke razen za dohodnino je bruto osebni dohodek. Vse prispevke in davke je potrebno plačati v roku 6 dni od dviga sredstev za osebne dohodke, razen 12 % davka na plačilno listo – to se plača v roku 10 dni od dviga sredstev za osebne dohodke.

Našeti prispevki so povezani z osebnimi dohodki. Pravno osebo pa bremenijo še en davek in sicer 40 % davka na dobiček, ki se plačuje kot akontacija vsak mesec, dokončno pa se poročuna ob zaključnem računu, ko ugotovimo dobiček za preteklo leto in s tem osnovo za ta davek.

Davčna politika je od 1. 1. 1991 poenostavljena, saj je zmanjšala število prispevkov, ki smo jih morali plačevati do sedaj. Prav tako je cilj davčne politike pridobitev sredstev s prometnim davkom in zato lahko pričakujemo, da bomo sčasoma lahko opustili 12 % davek na plačilno listo.

Ker z novim davčnim zakonom širimo krog davčnih zavezanecov, pričakujemo, da bo ta sistem bolj pravičen in da bo posameznik, ki je že do sedaj plačeval davke in prispevke manj obremenjen. Za davek in dobiček se zakonodajalec zavezuje, da bo le malo podjetij, ki bodo poslovala z dobičkom in imela osnovo za ta davek. Zato pričakujejo, da bo ta vir obdavčitve predstavljal le manjši del davčnih prihodkov.

Gibanje poškodb pri delu v letu 1990

Iz rednega letnega poročila za potrebe republiške inšpekcije za delo o poškodbah pri delu in na poti na delo oziroma iz dela povzemamo najvažnejše postavke. Za nekatere podatke so na razpolago primerjave z republiškim povprečjem panoge in sicer proizvodno tekstilne preje in tkanin ter proizvodno zagotovljenih tekstilnih izdelkov. Primerjave so v oklepajih.

V letu 1990 se je skupno na 1874 zaposlenih pripetilo 36 nezgod, katerih posledice so zahtevale intervencijo zdravniškega. 36 poškodb pomeni, da je število poškodb na 1000 zavarovancev 19,2 (33,3). Od tega je 31 delavcev, ki so se poškodovali pri opravljanju svojega dela, 5 pa jih je zadobilo poškodbe na redni poti na delo oziroma iz dela. Te poškodbe so zahtevale skupno izgubljenih 308 delovnih dni, 253 zaradi nesreč na delu in 55 dni zaradi nesreč na poti. Iz

rubrike 11 priložene razpredelnice je razvidno, da pride na vsakih 100 zaposlenih 1,6 poškodovanih. Vsaka od teh 36 poškodb je zahtevala v povprečju 8,5 dni za zdravljenje.

Ugotovljeno je, da do poškodb prihaja zaradi različnih vzrokov, najpogostejši pa so:

- neupoštevanje predpisov s področja varstva pri delu,
- nepoznavanje dejanske nevarnosti in škodljivosti na delovnem mestu,
- pomanjkanje predpisanih zavarovanj strojev,
- neuporaba sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu,
- nedisciplin delavcev na delovnem mestu.

Poleg teh vplivajo na poškodbe pri delu posredno še številni vzroki kot na primer: strokovna izobrazba, delovna izkušnja, starost, utrujenost, prehrana, zdravstveno stanje, mikroklimatske razmere ipd.

Zmanjšanje števila poškodb in zmanjšanje škodljivega vpliva poškodb je rezultat številnih aktivnosti in ukrepov, ki jih uvaja in izvaja podjetje, da bi izboljšalo delovne razmere in zdravstveno stanje delavcev. K temu največ prispeva uvajanje sodobnih tehnologij v proizvodne procese, izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih,

permanentno izobraževanje in zdravstvena preventiva ter boljša organizacija dela in povečanje discipline.

V razpredelnici so podatki za posamezne dele podjetja, tako, da lahko ugotovimo, da je največkrat prišlo do poškodb v programu metraža in sicer so se tam ponesrečili 3 od 100 delavcev. V konf. Črnomelj pa je ena poškodba povzročila, da je bila povprečna izguba delovnega časa na eno poškodbo 10 dni. Ravno tako je v konf. Črnomelj nesreča na poti zahtevala največjo izgubo v povprečju in sicer 23 dni. V primerjavi z letom 1989 se število poškodb ni bistveno zmanjšalo, zmanjšalo pa se je število izgubljenih delovnih dni skupno in število izgubljenih delovnih dni na eno poškodbo.

Največkrat poškodovani deli telesa so prsti na rokah. Do poškodb prstov pride najpogosteje na tračni žagi pri krojenju, pri šivanju so pogosti prebodi prstov, sledijo vrezi z različnimi rezili (nož, škarje). Pogoste so tudi poškodbe zaradi padcev različnih predmetov na noge. Karakteristične poškodbe v barvarni so razne opekline zaradi jedkih snovi in pare, ki največkrat poškodujejo roke in oči.

beti
metlika

Temeljitejši »remont« se ne bi izplačal, saj bi veljal 80 % vrednosti novih strojev, ki pa so poleg tega še veliko produktivnejši.

Precejšen problem v pletilnici je klima, saj temperatura niha tudi v okviru desetih stopinj, kar je za pletenje finjših materialov veliko preveč in bi znalo prihajati do nihanj v kvaliteti pletiva. Dopustno nihanje temperature je največ štiri stopinje s tem, da je idealna temperatura 24°C. Posebej v ponedeljek jutraj je veliko prehladno. Zato bodo novi stroji nekaj časa takrat stali in jih bodo pognali šele takrat, ko bo v snutkovni pletilnici temperatura primerna.

Seveda bi bila najboljša rešitev nakup modernih klimatskih naprav. Vendar pa je to glede na finančno situacijo trenutno utopijska. Mogoče kdaj drugič.

POROČILO O POŠKODBAH PRI DELU IN NA POTI NA DELO 1990

31. 12. 1990

	Preja	Metraža	Konf. M.	Konf. Č.	Konf. Mp.	Konf. D.	Konf. Ž.	Konf. K.	SSS	BETI
1. Skupno število zaposlenih	246	264	251	238	101	158	227	84	305	1874
2. Število žensk	132	76	237	225	94	147	216	77	179	1383
3. Število moških	114	188	14	13	7	11	11	7	126	419
4. Skupno število poškodb	2	9	7	6	1	4	4	0	3	36
5. Število poškodb na delu	2	8	7	5	1	2	3	0	3	31
6. Število poškodb na poti	0	1	0	1	0	2	1	0	0	5
7. Skupno št. izgub. del. dni	13	76	63	73	3	23	26	0	31	308
8. Št. izg. del. dni z. pošk. na delu	13	64	63	50	3	8	21	0	31	253
9. Št. izg. del. dni z. pošk. na poti	0	12	0	23	0	15	5	0	0	55
10. Pogostnost skupna	0,8	3,4	2,7	2,5	0,9	2,5	1,7	0	0,9	1,9
11. Pogostnost na delu	0,8	3	2,7	2,1	0,9	1,2	1,3	0	0,9	1,6
12. Pogostnost na poti	0	0,3	0	0,4	0	1,2	0,4	0	0	0,2
13. Resnost skupna	6,5	8,4	9	12,1	3	5,7	6,5	0	10,3	8,5
14. Resnost na delu	6,5	8	9	10	3	4	7	0	10,3	8,1
15. Resnost na poti	0	12	0	23	0	7,5	5	0	0	11

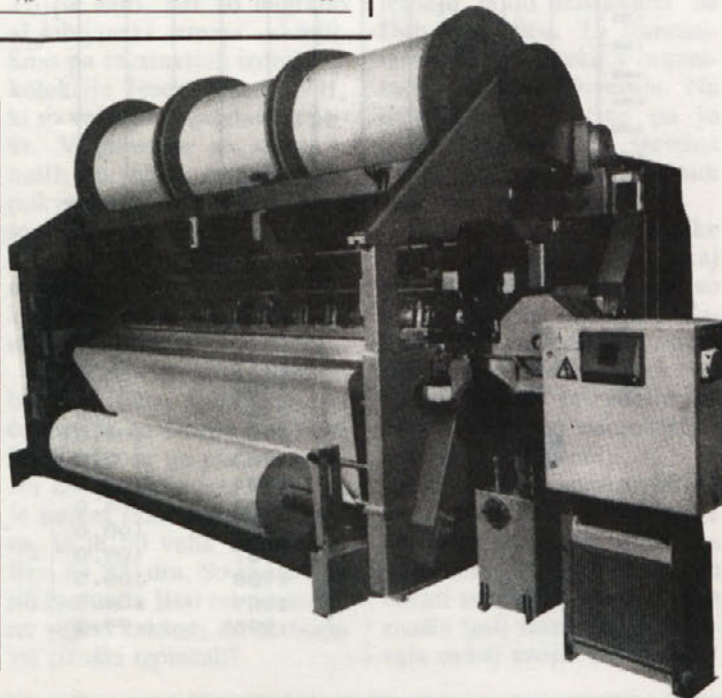
Snutkovna pletilnica se modernizira

V snutkovni pletilnici smo dobili dva nova stroja. (Mayer HKS/ 2-2) Dva podobna stroja sicer že imamo. Sta pa nova približno za 20 % produktivnejša in poleg tega tudi namenjena za pletenje finejšega pletiva (lycre), katerega izgled bo lepši in enakomerniji, kar je bila do sedaj pomanjkljivost. V času ko to berete verjetno oba

stroja že obratujeta. Montirali so jih strokovnjaki firme Mayer, kar je bilo tudi všteto v ceno strojev.

S postavitvijo novih strojev se v snutkovni predilnici občutno dviguje produktivnost pletiv in lycra. Zato bo potrebno tri starejše stroje prilagoditi za pletenje drugih klasičnih pletiv (šarmes, saten itd).

V pletilnici planirajo tudi, da bi umaknili iz proizvodnje štiri najstarejše snutkovne stroje, saj so stari že petindvajset let in bi bil v naslednjih treh, štirih letih zadnji čas, da jih zamenjamo z novejšimi in modernejšimi.

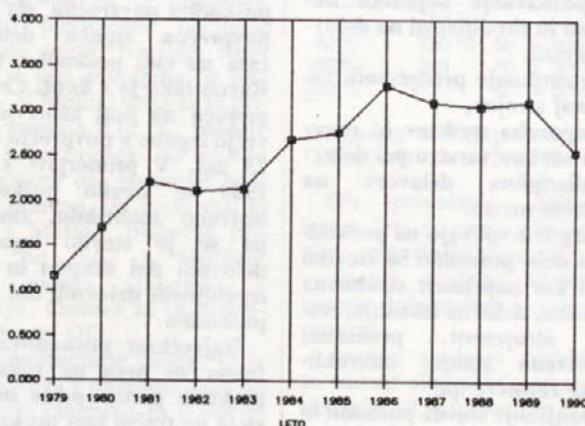

Koliko smo naredili v prejšnjem desetletju

Leto 1991 je prvo leto zadnjega desetletja devetnajstega stoletja in prvo leto zadnjega desetletja drugega tisočletja našega štetja. Z letom 1990 se je končalo prejšnje desetletje in prav je, da se spomnimo najpomembnejšega kar zadeva našo Beti. Koliko smo proizvajali v prejšnjem desetletju?

In ko bomo pregledovali tabele, ne smemo pozabiti, da so sicer res sestavljene iz navadnih števil in črt. Vendar pa je v vseh črtah in številkah skrit tudi del nas samih, našega dela in sploh neko obdobje v življenju slehernega zaposlenega v Beti.

PROIZVODNJA PREJE

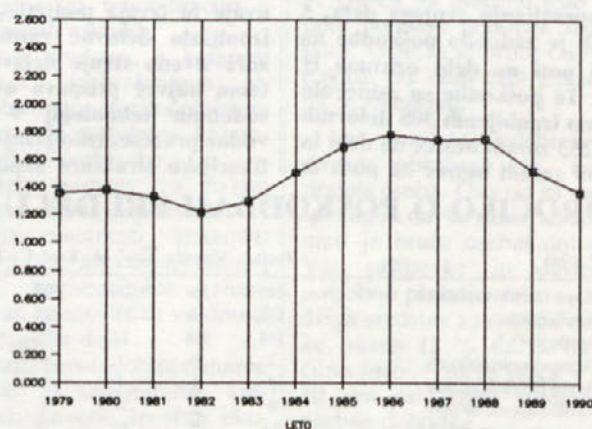
PREJA

LETO	TONA
1979	1,156
1980	1,699
1981	2,207
1982	2,103
1983	2,131
1984	2,678
1985	2,755
1986	3,275
1987	3,087
1988	3,044
1989	3,095
1990	2,541

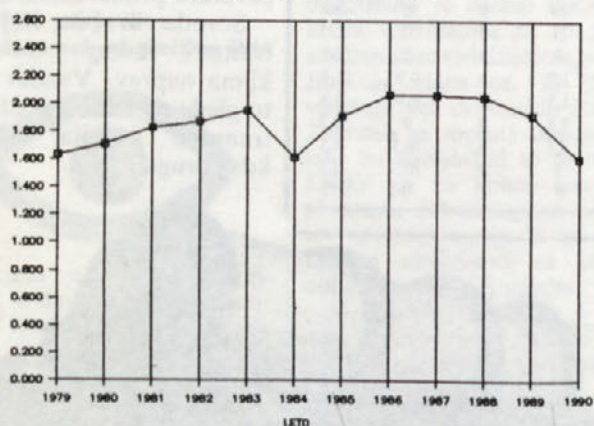
PLETILNICA

LETO	TONA
1979	1,356
1980	1,378
1981	1,329
1982	1,216
1983	1,293
1984	1,502
1985	1,689
1986	1,781
1987	1,741
1988	1,749
1989	1,521
1990	1,365

PROIZVODNJA PLETILNICE

PROIZVODNJA BARVARNE

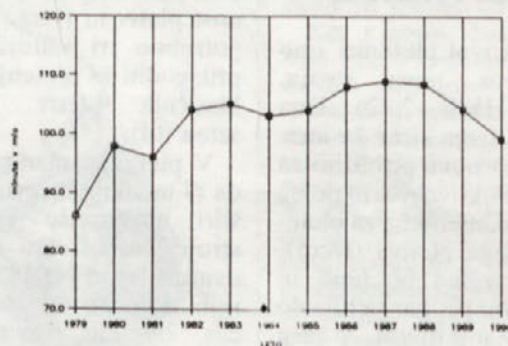
BARVARNA

LETO	TONA
1979	1,631
1980	1,709
1981	1,826
1982	1,871
1983	1,953
1984	1,615
1985	1,915
1986	2,071
1987	2,069
1988	2,054
1989	1,921
1990	1,607

KONFEKCIJA

LETO	MIN V MIO
1979	86.0
1980	97.9
1981	96.0
1982	104.0
1983	105.0
1984	103.0
1985	104.0
1986	108.0
1987	109.0
1988	108.5
1989	104.3
1990	99.3

PROIZVODNJA KONFEKCIJE

REKLAMACIJE – EDEN OD POKAZATELJEV KVALITETE

Beti
metlika

Program Preja

V preteklem letu smo proizvedli približno 2500 ton poliamidne, poliesterne in polipropilenske preje. Zaradi situacije, ki vlada na trgu je prišlo tudi do veliko večjih zahtev kupcev. Zato so nam le ti reklamirali tudi prejo, ki je v prejšnjih obdobjih ne bi. Zavrnilo so nam približno 30 t preje. Glavne napake so bile bodisi odstopanja v barvnih niansah ali pa povsem navadne mehanske poškodbe na preji. To zavrnjeno prejo smo potem preusmerili na manj zahtevnega kupca ali pa preusmerili v manj zahtevne programe. Nekoliko slabša preja je lahko tudi posledica slabše kvalitete surovin. Zato smo tudi mi reklamirali 50 t surovine in 20 ton vrnili proizvajalcu.

Na splošno lahko ugotovimo, da smo imeli v programu preja procentualno enako reklamacij, kot v letu 1989. Vendar pa količinsko, zaradi manjše proizvodnje, manj. Če upoštevamo, da so tudi zahteve kupcev po kvalitetni preji večje kot prejšnja leta, potem to pomeni, da se je dvignila kvaliteta naših izdelkov.

Metraža

V letu 1990 je Sava iz Kranja reklamirala 1949 kg velurja, saj so njihovi kriteriji zelo strogi glede na skrčevanje materiala. Ta velur je bil vrnjen Beti, ki ga je kasneje brez problema prodala drugim kupcem, katerih zahteve niso tako stroge. Pri drugih kupcih večjih problemov ni bilo. Približno 1600 kg pletiva, ki je bilo reklamirano, so potem kupcu plačali od 12–30 % ceneje. Pri proizvodnji skoraj 1400 ton metražnega blaga v preteklem letu, količina reklamiranega blaga ni pretirano zaskrbljujoča. Res pa je, da so tudi kriteriji na našem trgu precej manj zahtevni, kot bi to veljalo v primeru, če bi metraža izvažala na zahodni trg.

Metraža je svojim dobaviteljem zavrnila 11.344 kg preje. V glavnem gre za bombaž. Je pa bilo tudi v tej smeri reklamacij manj kot prejšnja leta, saj je večina preje iz uvoza. Nekdaj je bilo občutno več reklamacij za bombažno prejo. Lani smo bombaž večinoma dobivali iz Egipta. Znano je, da je od tam najkvalitetnejši in zaradi tega je bilo tudi naših pripomb veliko manj.

Sicer pa je količinsko največ reklamacij na usluge Tehnolorja iz Zagreba, ki za nas obavlja tiskanje pletiva.

Program Oblačila in program Kopalke in perilo

V program Oblačila je bilo v preteklem letu 72 reklamacij individualnih kupcev. Vse reklamacije, razen dveh, so bile za kupce ugodno rešene. Bodisi, da jim je bil reklamirani izdelek zamenjan ali pa popravljen. V dveh primerih, ko reklamacija ni bila upoštevana, je prišlo do razbarvanja izdelka po krivdi kupca, ki ni upošteval navodil napisanih na všivni etiketi.

Bilo pa je tudi nekaj reklamacij, ko so naše izdelke reklamirale trgovske organizacije, še predno so prišli v roke individualnih kupcev. Tovrstno reklamirani izdelki so v letu 1990 dosegli vrednost 92.530,80 din. Gre predvsem za sledeče razloge reklamacij: razbarvanje, deformiranje itd. Izdelke, ki so bili reklamirani, kupec v večini primerov vrne Beti. Potem te izdelke damo v trgovino po nižji ceni ali posameznim ustanovam v dobrodelne namene. Včasih pa kupec tudi zadrži izdelke vendar zahteva, da znižamo ceno.

V programu Kopalke in perilo je bilo lani 37 individualnih reklamacij. Vse so bile za kupce ugodno rešene (izdelek zamenjan ali popravljen). Trgovske hiše in podjetja pa so reklamirali naše izdelke v vrednosti 24.359,40 din.

Ljubljanski modni sejem 1991

Od 14. 1. do 18. 1. je bil v Ljubljani tradicionalni sejem Moda 91. Kot vsako leto, je bila tudi letos prisotna kot razstavljalet tudi Beti. Ljubljanskega zmaja ni dobila za svoje razstavljene modele. To pa zato, ker so nagrado »Ljubljanski zmaj« ukinili. Smo pa razstavljali izdelke iz kolekcije Jesen–Zima 1991, ki so večinoma izdelani iz pliša. V glavnem so kupci o naših modelih govorili sila pohvalno in je vladal precejšen interes za njih. Zanimanje so pokazali tako povsem navadni obiskovalci sejma kot tudi predstavniki trgovskih podjetij.

Razstavni prostor Beti je bil zelo lično dekoriran pa čeprav so to storile kar naše kreatorke in ne plačan aranžer kot prejšnja leta. Sicer pa je najem razstavnega prostora, ki je bil velik 80 m² stal Beti 89.500 din. So koristi, ki jih bo imela Beti od udeležbe na sejmu takšne, da se bodo vsi stroški izplačali?

Komercialisti zatrjujejo, da se izplačajo. Posebej udeležba na sejmu Moda v Ljubljani. Korist od nekih drugih sejmov v Jugoslaviji je mogoče vprašljiva. Nikakor pa ne bi smeli manjkati na Gospodarskem razstavišču. Že takoj prve dneve po sejmu je očitno, da je povpraševanje po Betinih izdelkih naraslo.

Pogovarjata se dva delavca vzdrževalne skupine.

– Ti, kaj je to »Holding«.

– To je direktor, tajnica in fikus.

Otroci iz Černobila v Sloveniji

Letos bo sto otrok iz Ukrajine (Černobil in okolica) letovalo v Sloveniji. Najverjetneje bodo nastanjeni na Debelem rtiču. Ta humanitarna akcija poteka v organizaciji Zelenih Slovenije. Na najrazličnejše načine pa jo bodo podprle tudi številne druge organizacije in tudi podjetja iz Slovenije.

Čeprav je od černobilske katastrofe minilo že nekaj let, se tragedija ljudi, ki so bili podvrženi sevanju nadaljuje. Za posledicami radiacije trpijo tudi otroci. In ravno najbolj prizadetim bi bilo namenjeno enomesečno letovanje v Sloveniji.

Ob številnih sponzorjih, ki bodo pomagali, da letovanje ukrajinskih otrok mine za njih čim bolj prijetno in hkrati zdravju koristno, se je znašla tudi Beti, ki bo darovala nekaj svojih izdelkov.

NE POZABIMO NA NAJMLAJŠE

Tudi »Šmrkavci« so kupci

»Moralno nedopustno je, da bi otroci zadržali svoj denar«, je pravilo, ki se ga brez izjeme držijo vsi kramarji tega sveta in s svojo pisano, največkrat nekoristno kramo vzbujajo pozele nje majhnih, odrasčajočih homo sapiensov. Vendar pa so tudi resna podjetja odkrila »zlatilo« trženja – neposredno trženje po pošti, ki je usmerjeno na otroke do dvanajstih let starosti.

V ZDA je dvanajst milijonov otrok starih od 8 do 12 let. Ta otroška armada pa razpolaga z žepnino v višini 8,6 milijarde dolarjev letno. Potrošijo 6 milijard. 2,6 milijarde pa privarčujejo.

Strokovnjaki za marketing v tujini smatrajo, da je treba že v odrasčajočega otroka vgraditi privrženost blagovni znamki. Ko si enkrat pridobite otroka, mora biti vaš cilj, da vam ostane lojalni dokler živi.

Otroci radi odpirajo poštne nabiralnike, ker se tako počutijo koristni. Pa tudi drugače je obveznost otrok v družini, da pobirajo pošto in prinašajo staršem.

»Brezvezne ovojnice zavržem, rada pa imam tiste, na katerih je lepo izpisano moje ime«, pravi tipična dvanajstletnica.

Neko gigantsko podjetje je poslalo 1.200.000 otrokom ponudbo za nakup plastične kartice, ki stane 9,95 US dolarjev. Z njo imajo popust v številnih restavracijah in trgovinah z igračami.

Številna podjetja pošiljajo otrokom posebne kataloge z izdelki za njih. Vse kar je v katalogu lahko naročijo po pošti.

Je pa otrokom neko stvar težje prodati kot pa odraslim. To niti ni čudno, saj otroci veliko bolj spremljajo TV program in preko njega tudi spoznavajo posamezne izdelke in cene.

Firme, ki so se odločile pritegniti otroke na svojo stran in zagotoviti del svojih prihodkov od denarja, ki so ga plačali otroci, se zavedajo ene stvari. Otrok ima dober spomin. Ogoljufate ga lahko samo enkrat. Potem je za vas, kot kupec, izgubljen za vedno. In kar je najhuje: Če ga ogoljufaš, bo povedal tudi svojim prijateljem.

O tem, da so otroci pomembni kupci, pa ne le kupci, ampak tudi tisti, ki starše prepričajo o nakupu posameznega izdelka, pri nas veliko premalo vodimo računa. Kaj smo v Beti naprimer naredili, da bi tudi otroke prepričali o nakupu naših trenirk, kopalk itd.?

Kakšna bo Beti v prihodnje?

Delavski svet podjetja Beti je na svoji seji 23. 8. 90 sprejel sklep v katerem je med drugim zapisano tudi to:

V kontekstu sprememb zakona o podjetju in sprememb ter dopolnitev zakona o družbenem kapitalu in zakona o vrednostnih papirjih se pooblasti poslovodni odbor (glavni direktor), da izvede vse predprave in pripravi predloge za transformacijo podjetja Beti.

Pol leta po sprejetju tega sklepa lahko rečemo, da potekajo aktivnosti v tej smeri in da so že izdelani prvi osnutki bodoče organiziranosti v naši Beti. Res je, da so v naši okolici nekatera podjetja že spremenila svojo formo in način organizacije, (npr. Komet, Novoles, Novoteks itd.) kot predvideva novi zakon o kapitalizaciji podjetij. Seveda bo potrebno v sedanjem, obstoječem osnutku še marsikaj premisliti in mogoče spremeniti ali preoblikovati.

V uredništvu Vezila smatramo, da je o podrobnostih bodoče organiziranosti in o vsebini obstoječih osnutkov še preuranjeno pisati. Obljubljamo pa, da bomo več povedali takrat, ko bo to mogoče. Zaenkrat le ta informacija.

8. februar – kulturni praznik je za nami

Mislim, da je bilo o kulturi veliko več povedanega in napisanega kot pa je bilo kulture same. Že sama beseda »kultura« je nekaj, kar vsakega naredi zainteresiranega in pametnega. Zakaj? Preprosto zato, ker bi sicer izpadel nekulturen. Če pa se nekoga oprime etiketa, da je nekulturen, mu lahko to v nadaljnji karieri silno škodi. Si predstavljate kakršnega koli funkcionarja, direktorja, zdravnika ali inženirja, ki bi se ga prijel, da nima razumevanja za kulturo. In zato vsi skupaj blefiramo, da nam je veliko do kulture. In zato tudi imamo kulturo kakršno pač imamo.

Vse poskušamo spraviti v neakčne okvire in neakčne zakone. Postavljamo aksiome in meje. Prestopnika ogradimo z zidovi, ki jim pravimo zapor.

Nevarnega psa priklenemo z verigo in mu s tem omejimo prostor delovanja. Z podobnimi metodami si tudi ulovimo kulturo, da nam je lojalna in pod kontrolo. Kulturo smo vpeli v društva, društva v kulturne zveze, zveze v zveze na višjem nivoju. Resnična kultura in resnična umetnost pa ne trpi meja in omejevanja. V tem sta si umetnik in vrhunski znanstvenik podobna. Oba iščeta nove poti, ki gredo izven ustaljenih norm in pravil. Prav tako pa umetnost in z njo kultura ni privilegij kulturnih organizacij in zvez, ampak privilegij človekove notranjosti, njegove intime in ta se ne da vpeti v spone pravil, zakonov in aksiomov.

Lahko imamo kolikor hočemo profesionalcev, ki delajo v kulturnih organizacijah in ki skrbijo

Kaj so Knjižnice?
Knjižnice so prostori, kjer so knjige.

*Pa si lahko te knjige sposodi-
mo?*

*Seveda. Saj zato imamo
knjižnice.*

*Zakaj pa si jih ne moremo spo-
soditi v Betini knjižnici?*

jo, da neka kulturna dejavnost poteka v okviru zastavljenih usmeritev in birokratskih vzorcev. Vendar pa to ne pomeni, da bomo zaradi tega imeli slikarje, kiparje, glasbenike, literate. To je le še en, več ali manj uspešen poskus, da se ne zgodi nič nepredvidenega.

Vse bo treba prilagoditi tržnemu gospodarstvu. Zakon povpraševanja in ponudbe, vpliva na ceno, bo veljal tudi za kulturne storitve. In koliko smo pripravljeni plačati za umetnost? Nič. Torej bo kulturnim institucijam odklenkalo? Ne. Saj bi potem oblast postala in veljala za nekultureno. Kaj pa bo z umetniki? Njim pa bo, vsaj večini, odklenkalo. Torej ne bomo imeli kulture? Ne. Imeli pa bomo kulturne institucije. In kaj bodo delale le-te? Kupovale bodo tujo kulturo. Saj gledaš televizijo? Naj živi 8. februar – slovenski kulturni praznik.

Soglasnost za neki projekt se da samo tedaj, če nobeden od tistih, ki dajejo soglasje ne bo obtožen za neuspeh projekta, lahko pa bo dobil priznanje v slučaju uspeha.

ZAHVALE

Ob prezgodnji smrti moje drage mame Kate Bukovac iz Bubnjarc se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz tehničnega sektorja za podarjeno cvetje, denarno pomoč, izraze sožalja ter spremstvo na mamini zadnji poti.

*Žalujoči sin
Ivan Bukovac z družino*

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Martina Kočevarja iz Dragomlje vasi se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz Konfekcije Metlika za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izraze sožalja.

*Žalujoča hčerka
Martina Nemanic
z družino*

Ob prezgodnji smrti mojega dragega očeta Josipa Železnjaka se zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz metliške konfekcije za podarjeno cvetje, denarno pomoč in obisk na očetovem domu. Iskrena hvala tudi vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

*Žalujoči sin Zlatko
z mamo in staro mamo*

Ali to moti samo mene?

Dan za dnem, ko prihajam na delo, si postavljam isto vprašanje: Ali to nikogar ne moti? Očitno ne. Moti samo mene. 1100 nas dela v Metliki. Več kot 500 nas gre iz dopoldanske izmene skozi prostor, kjer so registrirne postajice. Direktorji, profesorji, delavci, matere, očete... Nihče od nas ne vidi (oprostite – noče videti) ironije. Na strani je prilepljen opozorilni napis »Cigareta ogroža zdravje«. Pod napisom pa številna razigrana dekleta, stara komaj petnajst let s cigareto v ustih. Ni jih sram mimoidočih. Mnogi med njimi smo tu leta in leta, razmišljamo o jutrišnjem kruhu. Lahko trdim, da smo s svojim odrekanjem tudi ta prostor zgradili mi. Kupili registrirne ure itd. Danes pa nam ni dovoljeno, da bi šli zjutraj na delo skozi prostor, ki ni poln gostega dima in smradu. Seveda niti ne govorim o mladih življenjih in bodočih materah. Mnogo je bogatih držav, ki so prepovedale kajenje na javnih mestih. Mi pa se borimo za golo preživetje, nismo pa sposobni poučiti mladega človeka o vseh škodljivostih kajenja. Rajši mu dovolimo, da se pred nami norčuje iz nas in sebe. Namesto pozdrava »dobro jutro« moram zajeti zrak, da lahko obavim svojo dolžnost.

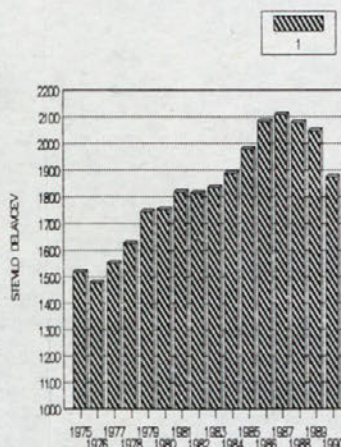
Danes sem vprašal dve dekleti, ki sta viseli preko registrirne postaje s cigareto v roki, koliko sta stari in če jima starši dovolijo kaditi. Odgovorili sta, da jima dovolijo. Ko sem ju vprašal kako se pišeta, sta »pozabili«. Nista mogli verjeti moji predrznosti, ko sem jima, in še ostalim dekletom v prostoru, razložil, da želim zjutraj priti v ta prostor brez dima in smradu. Delavci v Beti. Vas sprašujem, vas, ki stopate v ta prostor. Ali vas to ne moti? Profesorji, ki učite na tej šoli, ali vas to ne moti? Ne, moti samo mene,

Jureta Matekoviča.

Pripis: Naslednje jutro je napis »Cigareta ogroža« izginil. Komentar ni potreben.

Vedno manj nas je (2)

Za to številko Vezila smo vam pripravili pregled zaposlovanja v Beti v zadnjih petnajstih letih. Med tem ko je v letih od 1976 do 1987 prisotna močna težnja po zaposlovanju seveda na to vpliva tudi neprestano širjenje proizvodnje in odpiranje novih proizvodnih prostorov od leta 1987 do danes število delavcev upada. Razlogov verjetno ni potrebno posebej navajati. V teh petnajstih letih se je dobesedno zamenjala cela tovarna, saj je v tovarno prišlo 2163 delavcev, iz različnih vzrokov pa odšlo 1677 zaposlenih.

PRIŠLI – ODŠLI – 1975–1990

LETO	PRIŠLI	ODŠLI	ŠTEV. ZAP.
1975	91	103	1517
1976	143	81	1475
1977	150	93	1552
1978	206	140	1625
1979	300	186	1741
1980	157	147	1752
1981	203	138	1816
1982	93	97	1812
1983	115	90	1835
1984	136	75	1885
1985	153	87	1976
1986	200	90	2081
1987	102	74	2106
1988	48	82	2078
1989	61	77	2048
1990	5	117	1873
Skupaj	2163	1677	

IZ NABIRALNIKA Vi sprašujete, mi poskušamo odgovoriti

Kaj so delnice?
Kraj v Gorskem kotorju.

Kaj je delničarska družba?
Vesela družba iz Delnic. Tu se pije in je.

Kaj je mešana družba?
To je družba moških in žensk. Ravno tako vesela kot delniška družba ali pa še bolj.

Komentar »ogoljufanega« delavca:

Nekoč so rekli: Tovarne delavcem.

Nikoli nam jih niso dali.

Sedaj nam jih hočejo vzeti, čeprav nam jih nikoli pravzaprav niso dali.

Krajani Metlike, ki živijo v starem mestnem jedru, se konstantno pritožujejo nad nemirom, ki vlada ob večerih predvsem na Mestnem trgu, kjer so trije gostinski lokali v katerih se zbirajo predvsem mladi. Posebno glasno je ob koncih tedna.

Po eni strani je treba razumeti stanovalce Mestnega trga, gre predvsem za starejše občane. Prav tako pa je res, da se mladina v Metliki pravzaprav nima ob večerih kam drugam dati.

Že dalj časa so prisotna razmišljanja, da bi se vsaj Mestni trg, če ne tudi druge ulice stare Metlike, zapre za motorna vozila, ki so glavni razlog nočnega hrupa.

Stanovalci ogroženega območja so tudi naslovili pritožno pismo na občinski izvršni svet in na zadnji skupščini je tudi že tekla beseda o tem. Kakšni pa bodo rezultati? Počakajmo. Mogoče nikakršni.

ZAHVALE

Ob smrti najine mame Ivane Starešinič se iskreno zahvaljujemo za podarjene vence in izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste pospremili našo mamo na njeni zadnji poti.

Žalujoča sina
Mirko in Jule z družinama

Ob smrti mojega očeta Josipa Ivančiča se zahvaljujem sodelavcem za podarjeno cvetje in spremstvo na očetovi zadnji poti.

hčerka Viktorija

Ob smrti mojega dragega očeta Josipa Hreliča se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem programa preje za izraze sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči sin
Drago Hrelič z družino

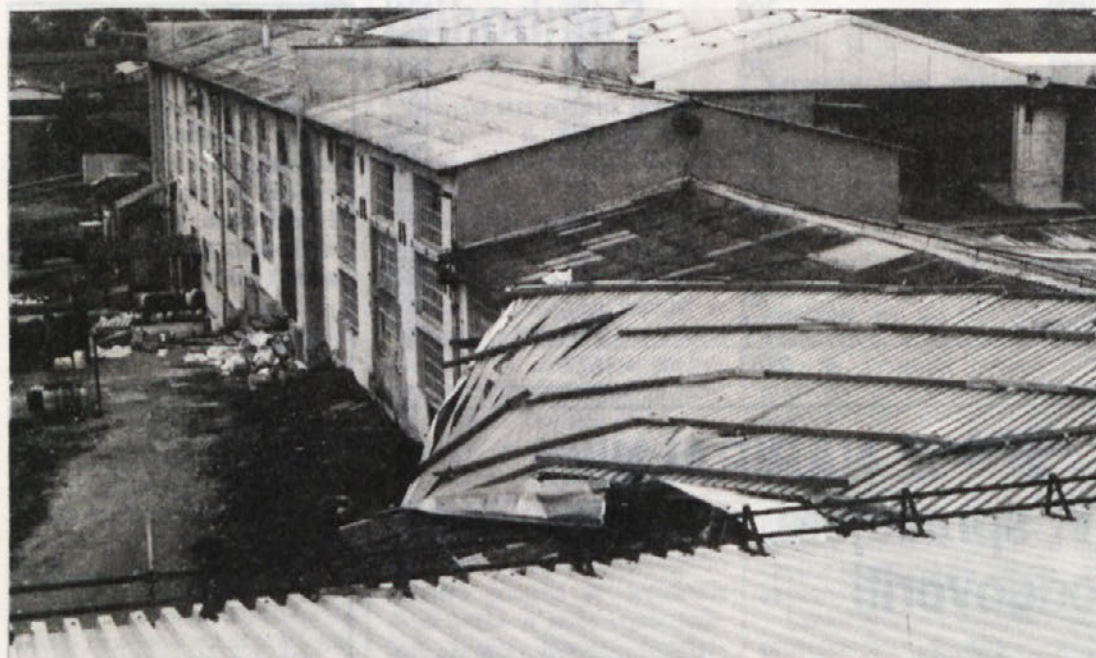
ZADNJA STRAN

Orkanski veter

V noči iz 14. na 15. decem-ber se je nad Metliko razbesnel vihar, kakršni so pri nas le redki. Silno močan veter je najbolj prizadel streho suhe apreture, saj je preprosto pograbil 240 m² strehe iz trimo-pločevine in jo odnesel več kot petdeset metrov stran na streho sosednjega objekta. Pri tem je nastalo tudi precej škode na prezračevalnih kanalih, prezračevalnih kupolah, strešnih ventilatorjih in na odtočnih žlebovih. Seveda je bila uničena tudi vsa izolacija na mestu, kjer je bila streha odtrgana.

Škoda se ocenjuje na približno 300.000 din, ki naj bi jih plačala zavarovalnica.

Verjetno delavci izmene, ki je tedaj delala v barvarni še dolgo časa ne bodo pozabili tiste noči.

BASEN

Kos sedi na veji in v kljunu drži košček kruha. Lisica bi rada prišla do hrane in želi pripraviti kosa do tega, da odpre kljun in izpusti košček kruha.

Lisica: Kos, kako lepo perje imaš!

Kos ve, kaj bi lisica rada, zato ne odpira kljuna.

Kos: Mhm.

Lisica: Od vseh ptic imaš ti najlepši glas.

Kos: Mhm.

Lisica: Ali veš, kos, da te žena vara s tvojim šefom?

Kos: Kaj praviš?

Pri tem mu pade kruh iz kljuna. Lisica ga pobere in poje.

MORALA: Če te žena vara s šefom, ne verjemi, ker boš ostal brez kruha.

Pri fotokopirnem stroju je zvezek v katerega vsi vpišujejo število fotokopij, ki so jih na stroju naredili. S tem naj bi se ugotovilo, koliko fotokopij napravi oz. koliko papirja porabi posamezen program ali služba. Seveda se količina fotokopij v zvezek vpišuje s svinčnikom, ki je priložen. Mogoče se bo vendarle ugotovilo, kdo koliko fotokopira. Ne bo pa se nikoli izvedelo, kdo je vzel koliko svinčnikov. Svinčnik, ki je priložen zvezku, namreč stalno izginja.

Pri gradnji separejev pri menzi je »kamen temeljac« položil Anton Kokalj.

Pri prezidavi pisarne, kjer so bili nekoč Organi upravljanja je »kamen temeljac« položil Anton Kokalj.

Če se bodo gradbena dela nadaljevala, obstaja možnost, da bo Anton Kokalj pri polaganju temeljnih kamnov prekosil mnoge naše pomembneže iz preteklosti, ki jim je ta čast pripadala nekoč. Le da so takrat tekli alkoholni napitki v potokih in so se jančki vrteli kakor zmešani. Te prakse več ni. Na veliko Kokaljevo razočaranje.

beti
metlika

tekstilna industrija, p.o.
preja
pletiva
trikotajna oblačila

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Matjaž Rus, glavni in tehnični urednik, Vida Matkovič-Šegina, odgovorna urednica, Jožica Cigič, Nikola Kezele, Karolina Končar, Mijo Maršič, Jure Matekovič, Jože Muc, Vinko Pavlinac, Tone Omerzel.

VEZILO izhaja v nakladi 2100 izvodov. Grafična priprava in tisk: TISKARSTVO KAPUŠIN KRASINEC. Naslov izdajatelja: BETI, Tovarniška 2, 68330 Metlika. VEZILO je po mnenju republiškega komiteja za informiranje RS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.